

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord m.fl. (V) har lämnat en motion om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Landstingsstyrelsens motivering

Alla medborgare ska ha rätt till en god vård utan köer och en väl utbyggd kollektivtrafik som går i tid. Så enkelt kan de huvudsakliga målen för Alliansens politik i Stockholms läns landsting sammanfattas. För att uppnå dessa mål har landstingsmajoriteten under en och en halv mandatperiod genomfört ett flertal reformer som på olika sätt har bidragit till att medborgarna har blivit mer nöjda med både vården och kollektivtrafiken.

Detta har för Alliansen varit viktigare än en ideologiserad diskussion om privata eller offentliga utförare. Det finns bland medborgarna i dag en bred uppslutning kring den modell som gäller i Stockholms läns landsting, där även andra driftsformer än landstingets egen verksamhet tillåts vara ett alternativ och erbjuda medborgare, patienter och resenärer sina tjänster.

Frågan om vinst i vården tar sig uttryck i många olika frågeställningar. En gäller den något svårdefinierade kategorin riskkapitalbolag, och deras möjligheter att finansiera företag inom landstingssektorn.

Snart sagt varje verksamhet – i privat eller offentlig regi – uppvisar antingen ett överskott eller ett underskott. Att i längden uppvisa underskott är

ohållbart, oavsett vem som bedriver verksamheten. Ofta är det svårt för nyetablerade verksamheter att uppvisa överskott den första tiden. Det kan ta flera år att anpassa rutiner, upparbeta kontakter med patienter, resenärer eller andra avnämare av verksamheten.

Därför är det nödvändigt för en nyetablerad verksamhet att ha uppbackning. Någon måste vara beredd att ta kostnaden för att verksamheten tar tid på sig att mogna. Att hitta sådan uppbackning är inte alltid enkelt. För en offentligt driven verksamhet kan ett landsting, en kommun eller ett landstingsägt större bolag fylla funktionen. För en ensamföretagare eller en småskalig verksamhet finns inte den möjligheten. Till och med större företag kan ha svårt att klara av en expansion av verksamheten utan att ha finansiell uppbackning.

Att ställa sig bakom ett företag som förväntas gå med underskott under flera år är förenat med risk för det kapital som investeras. Risken är att kapitalet helt enkelt inte kommer igen. Utan kapital som investeras i projekt som är förenade med risk upphör möjligheten att starta nya verksamheter.

Frågan om vinstdrivande företag i välfärdsverksamheter är också behäftad med en mängd vanföreställningar om hur det ser ut i verkligheten – i Sverige och i Stockholm.

Undersökningar visar att såväl uppfattningen om företagens stora vinstuttag som uppfattningen om att företagen skulle leverera undermålig kvalitet saknar grund.

Bokslutet för de välfärdsföretag som har varit verksamma i Sverige 2010 och 2011 visar på ett resultat före skatt på runt 5-6 procent av omsättningen. Efter bolagsskatt ligger de på runt 4 procent. I praktiken utbetalas mellan en tredjedel och hälften i utdelning, resten återinvesteras. De facto är vinstuttagen alltså runt 2 procent. Det motsvarar ungefär det överskott som kommunala förvaltningar förväntas budgetera för att motsvara god ekonomisk hushållning.

När det gäller de stora företag inom vård- och omsorgssektorn som ägs av riskkapitalfonder så var den samlade förlusten för 2011 runt en miljard kronor. Ingen utdelning till aktieägarna gjordes.

Det går att diskutera hur företag – finansiella eller verksamhetsdrivande – bör bedriva sin verksamhet. Det är bra att diskussionen förs, och det är en självklarhet att denna leder fram till regler och lagar om hur verksamheten ska bedrivas. Sverige är ett land med tydliga lagar som styr och reglerar såväl sjukvårdsverksamhet och trafikverksamhet som finansiella institut. Denna

lagstiftning måste även Stockholms läns landsting följa, oavsett om det gäller svensk nationell rätt eller gemenskapsrätten.

Den juridiska bedömning som har gjorts av möjligheten att utestänga vissa företag från upphandlingar på de grunder som motionärerna föreslår är att det inte är möjligt. Inte heller begränsning av vinstuttag eller förbud mot vinstdrivande företag bedöms vara juridiskt framkomliga vägar för att nå motionärernas mål.

Den lagstiftning som reglerar frågor om skatteupplägg och bolagsformer är nationell och en fråga för riksdag och regering. Det kan dock vara intressant att i landstingssammanhang föra en diskussion om vilka konsekvenserna av motionärens förslag skulle vara för sjukvården i landet i allmänhet och i Stockholms län i synnerhet.

Många olika vårdgivare hjälper till att ge befolkningen i Stockholms län en god sjukvård – företag som motionärerna vill utestänga från landstingssektorn. De vinstdrivande företagen uppvisar lika goda resultat som den landstingsdrivna verksamheten, och de har lika gott förtroende hos befolkningen.

Den vård som bedrivs av företag som uppvisar vinst bedrivs med lika hög kvalitet och till samma eller lägre kostnad som den vård som bedrivs av landstingets egna verksamheter. Många av de vinstgenererande bolagen har uppstått ur eller tagit över landstingsdriven verksamhet som tidigare inte fungerade väl och som uppvisade underskott.

Den gemensamt finansierade vård som utförs av sjukvårdspersonal som är anställda av företag som drivs med den långsiktiga ambitionen att uppvisa vinst snarare än underskott har fungerat väl för Stockholms läns landsting. Vi vill ge patienterna möjligheten att ta del av den vård dessa vårdgivare bedriver – även i framtiden.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens ojusterade protokollsutdrag från sammanträde den 13 november 2012 § 221, med S-ledamöternas reservation och V-ledamotens reservation. Protokollet justeras den 27 november 2012
2. Stf förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 27 september 2012
3. Motion 2011:46
4. Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 25 september 2012 § 21, med V-ledamotens reservation
5. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 5 september 2012

Datum för justering: 2012-11-27

Datum för anslag: 2012-11-28

§ 221

Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl.(V) om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting

LS 1112-1624

Landstingsrådsberedningens skrivelse den 24 oktober 2012 hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande den 25 september 2012 med stf förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 27 september 2012.

S-ledamöternas skrivelse den 8 november 2012 med förslag att landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad enligt S-förslaget (bilaga).

V-ledamotens skrivelse den 13 november 2012 med förslag att landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen (bilaga).

Följande yrkanden framfördes

dels bifall till landstingsrådsberedningens förslag
dels bifall till S-ledamöternas förslag
dels bifall till V-ledamotens förslag.

Ordföranden ställde propositioner om bifall till dessa yrkanden och fann att styrelsen antagit landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen beslutade således föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Reservationer mot landstingsstyrelsens beslut anfördes

dels av S-ledamöterna till förmån för S-förslaget
dels av V-ledamoten för V-förslaget.

Vid protokollet

Anna-Britt Weiss

Exp till:
Landstingsfullmäktige
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stf förvaltningschefen

2012-11-13

LS 1112-1624

Landstingsstyrelsen, ärende 18

Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om att stoppa riskkapitalbolag i SLL

Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen besluta

att anse motionen besvarad.

Som framgår av tjänsteutlåtandet från Landstingsstyrelsens förvaltning så finns idag inte juridiska möjligheter ställa någon av de tre olika krav som motionen vill ställa på vissa leverantörer till Stockholms läns landsting. Därmed kan motionen anses besvarad.

Det senaste decenniet har svensk välfärd genomgått stora förändringar. Bland annat har andelen verksamheter inom välfärden som utförs av privata företag ökat kraftigt. Den mångfald och konkurrens detta har skapat har medfört mycket positivt. Men allt är inte bra. Idag finns exempel på att privata företag inom välfärden tummar på kvaliteten för att kunna göra ohemult stora vinster, Det är oacceptabelt. Socialdemokraterna menar att skattemedel ska hanteras på ett effektivt sätt att det därför krävs ökad lagstiftning på detta område för att skärpa kraven på insyn och leverad kvalitet och på det sättet begränsa oskäliga vinstuttag.

Socialdemokraterna anser lagstiftningen behöver skärpas betydligt i en lång rad avseenden rörande företag som arbetar på direkt uppdrag åt kommuner och landsting. Det gäller bland annat möjligheterna till insyn i dessa företags redovisning, verksamhet och bemanning, lagstadgat meddelarskydd, ökade möjligheter att rikta sig direkt till leverantörer utan konkurrensupphandling (ffa non-profit företag) och att företag inte tillåts att undandra vinster från beskattning till exempel genom att tillämpa orimligt höga räntesatser på internlån mellan koncernbolag och dotterbolag,

De lagstagnade kraven på insyn, kvalitet och kontroll behöver således skärpas för att därmed undandra utrymmet för oskäliga vinster inom skattefinansierad välfärdsverksamhet. Vad gäller vilken lagstiftning som ska råda rörande dessa frågor så kan konstateras att detta faller utanför landstingets beslutsområde.

**Yttrande över motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)
om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting****Vänsterpartiet föreslår landstingsstyrelsen föreslå
landstingsfullmäktige besluta**

att bifalla motionen

Det finns i Sverige i dag en bred uppslutning kring åsikten att vinstuttag inte ska tillåtas inom vården. Detta står inte på något sätt i motsättning till att ”andra driftsformer än landstingets egen verksamhet tillåts vara ett alternativ och erbjuda medborgare, patienter och resenärer sina tjänster”, som alliansen skriver i sitt svar. Det har medborgarna uppenbarligen förstått, om än inte alliansen.

Men motionen handlar framförallt om att begränsa riskkapitalbolagens verksamhet genom att skriva in en klausul om att de inte får ha försänkningar i skatteparadis. Att utesluta leverantörer med koppling till företag i skattefria områden utanför EU/EES-området är fullt möjligt enligt EU:s upphandlingsregler och borde därför vara fullt möjligt även i Sverige.

Läser man alliansens svar framgår att det numer krävs ett riskkapitalbolag för att klara konkurrensen på den så kallade vårdmarknaden. Små och ideella organisationer slås ut, eller väljer att inte lägga anbud. Det finns således flera goda anledningar att komma tillrätta med de företag som dels använder sig av avancerad skatteplanering och dels håller på att bilda oligopol inom Stockholms hälso- och sjukvård. Inte minst för att främja ett större utbud av alternativa verksamheter.

Den tillskapade sjukvårdsmarknaden i Stockholms läns landsting är lukrativ för vinstsyftande företag. Problemen med hutlösa internräntor för att undgå beskattning och starka kopplingar till skatteparadis är uppenbara. Alliansen skriver att inga aktieutdelningar gjordes i de verksamheter som ägs av riskkapitalbolag och det är naturligtvis korrekt eftersom det inte är riskkapitalbolagets affärsidé, till skillnad från tex vanliga aktiebolag.

Därefter skriver alliansen att riskkapitalbolagen går med förlust. Om detta däremot tvistar för närvarande de lärde. Riskkapitalbolagen och deras företrädare är i dagsläget föremål för upptaxeringar och prövningar av skatteverket. Och även Anders Borg har haft synpunkter på de internlån som företagen gör i syfte att radera vinsten.

Alliansen skriver vidare att den juridiska möjligheten att utestänga vissa företag från upphandlingar på de grunder som motionären föreslår inte finns. Inte heller begränsningar av vinstuttag eller förbud mot vinstdrivande företag bedöms vara juridiskt framkomliga mål för att nå motionärernas mål. Är det så? Nej. Den juridiska bedömningen i Sverige är inte enig i den här frågan. SKL:s egen jurist Mathias Sylwan tror att det är möjligt att EU-domstolen skulle godkänna att en kommun i Sverige utesluter företag med kopplingar till skatteparadis från en upphandling. Upphandling av vård och omsorg är så kallade B-tjänster, vilket innebär att den upphandlade myndigheten har större frihet än vad gäller A-tjänster (som till exempel transporter). Mathias Sylwan är också kritisk till hur svenska domstolar förhåller sig till LOU, de har en tendens att övertolka regelverket och lyfter aldrig målen till EU-domstolen för vägledning.

Om vi väljer att upphandla ett företag så ska upphandlingen enligt EU vara ickediskriminerande. Lite förenklat kan man säga att vi kan ställa vilka krav vi vill så länge det är lika lätt eller svårt för ett företag i Italien som för ett företag i Jönköping att leva upp till kraven. Det finns andra exempel på kommuner i Europa där man gjort upphandlingar (tex äldreomsorg i Lombardiet i Italien) där företag med vinstintresse uteslutits. Detta har prövats och godkänts av EU eftersom detta krav inte i sig diskriminerar företag från andra länder mer än företag från det egna landet.

Det borde alltså vara möjligt att ställa kriterier om vinstuttag om de tydligt anförs i annons och förfrågningsunderlag. När så inte görs frånsäger vi oss möjligheten att begränsa tveksamma skatteupplägg av våra skattemedel.

Motionen har hämtat idén från Kalmar kommun¹ om att införa en paragraf i landstingets uppförandekod att företag som har avtal med Stockholms läns landsting inte ska ha koppling till så kallade skatteparadis. Motionssvaret kommenterar inte detta, men även om det är stor skillnad på Kalmar kommun och Stockholms läns landsting vore det intressant att få en kommentar till att en kommunal nivå i Sverige trots allt redan infört detta undantag.

¹

http://www.kalmar.se/Kalmar%20kommun/Demokrati/Styrdokument/Inkop/Uppforande_kod.pdf

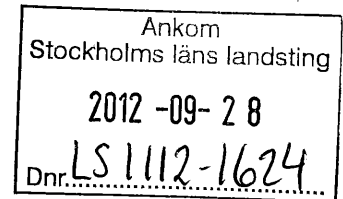
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-09-27

LS 1112-1624

Handläggare:
Lena Halvardson Rensfelt

Landstingsstyrelsen

Rotel I

Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord (V) m.fl. om att stoppa riskkapitalbolag i SLL

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord (V) m.fl. har lämnat en motion om att stoppa riskkapitalistbolag i Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Stf förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 27 september 2012
Protokollsutdrag hälso- och sjukvårdsnämnden den 25 september 2012
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 5 september 2012
Motion 2011:46

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Birgitta Sevefjord (V) m.fl. har lämnat en motion om att stoppa riskkapitalistbolag i Stockholms läns landsting (SLL). Motionärerna föreslår att landstingets uppförandekod för leverantörer ska kompletteras med krav på att de företag som har avtal med SLL inte får ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis. De föreslår också att landstinget ska se över möjligheten att begränsa vinstuttag i vinstdrivna företag samt att på sikt inte tillåta vinstdrivna företag i hälso- och sjukvården.

Förvaltningens bedömning är att det idag rent juridiskt inte finns möjligheter att införa den typen av restriktioner.

Bakgrund

När landstinget köper tjänster av privata verksamheter utgör det alltid en form av upphandling. Upphandlingen kan ske på olika sätt men ska ha stöd i lagen om offentlig upphandling, LOU, eller Lagen om valfrihet, LOV.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i sitt yttrande framfört att alla upphandlande myndigheter måste iaktta de gemenskapsrättsliga principerna om

- Icke-diskriminering
- Likabehandling
- Transparens
- Proportionalitet
- Ömsesidigt erkännande

Detta innebär bland annat att en upphandlande myndighet inte kan ställa krav som diskriminerar vissa typer av företag. Kraven vid upphandlingen ska också vara proportionella i förhållande till den tjänst som upphandlas. Att ställa krav på leverantörer som inte är förenliga med dessa principer kan medföra att upphandlingen ogiltigförklaras i händelse av överprövning.

Överväganden

Hälso- och sjukvårdsnämnden anger i sitt yttrande att det finns situationer som medför att en myndighet kan utesluta företag ifrån en upphandling, till exempel om företaget inte har betalat skatt. Det finns också situationer där den upphandlande myndigheten är skyldig att utesluta anbudsgivare, så som när anbudsgivare eller företrädare för anbudsgivare är dömd för viss organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri eller penningtvätt. Det finns dock inga generella möjligheter att utesluta anbudsgivare på grund av eventuell koppling till en geografisk plats så som ett "skatteparadis".

Motionärerna föreslår också att en översyn av möjligheten att begränsa vinstuttag ska göras. Frågor om utdelning av överskott från företag och organisationer regleras i nationell lagstiftning (t.ex. aktiebolagslagen och skattelagstiftningen) och hanteras på nationell nivå. De faller därmed utanför landstingets beslutsområde.

Slutligen föreslår motionärerna att landstingsfullmäktige beslutar att på sikt inte tillåta vinstdrivande företag inom hälso- och sjukvården. Förvaltningens bedömning är att det idag rent juridiskt inte finns möjligheter att införa den typen av restriktioner.

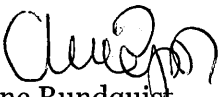
Med hänvisning till det tjänsteutlåtande som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har lämnat anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

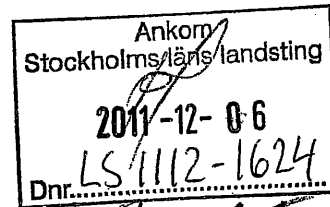
I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Stf förvaltningschef

Vänsterpartiet

Stockholms läns landsting
2011-12-06

2011:46

Motion Birgitta Sevefjord (V) m.fl. om att stoppa riskkapitalbolag i SLL

Idag finns hälso- och sjukvård som är skattefinansierad men drivs av företag som ägs av riskkapitalister med säte i skatteparadis. Vårdbolagen Carema och Capio har båda ägare baserade i skatteparadis och båda ägnar sig åt skatteplanering. Bolagens skatteplanering är lönsam. Capio S:t Görans utreds av Skattemyndigheten med anledning av att bolaget betalat endast 16 700 kronor i skatt på en vinst på 481,6 miljoner kronor, enligt Dagens Industri 7 okt 2011.

Den svenska välfärden är just nu ett intressant investeringsobjekt för riskkapitalister. Varför? I offentlig sektor är risken för en riskkapitalist mycket låg. Likviditeten hos kommuner och landsting som står för notan är stabil – kunden som betalar är skattebetalarna. Välfärden är en trygg och säker marknad. De flesta länder har någon form av restriktion när det gäller privat företagande inom skattefinansierad välfärd. Sverige är på den punkten ett extremt liberalt land. I England, som i höst har infört ett friskolesystem med skolpeng enligt svensk modell, går meningarna isär mellan konservativa och Labour om nyttan med friskolor, men båda är överens om att de i alla fall inte ska vara vinstdrivna.

Riskkapitalbolagen ägnar sig åt att köpa upp företag, höja värdet på dem och sedan sälja dem vidare med god vinst. Inom vården handlar det främst om effektiviseringar. Många har lovordat just effektiviseringarna – går det att göra vinst så betyder det att ”kostymen” inom välfärden är för stor, säger man. Denna syn har medfört att även den offentligt drivna vården liksom den vård som drivs av mindre bolag och non-profit organisationer har fått en allt mer slimmad kostym. På det sättet kan riskkapitalbolagen fungera som en hävstång in i den offentliga sektorn. Vad man glömmer är att bolagen även ägnar sig åt den ovan beskrivna skatteplaneringen som ger dem helt andra förutsättningar och konkurrensfördelar. Flera ideella föreningar med lång erfarenhet av att bedriva vård som Röda Korset, Ersta och Stadsmissionen drar nu fötterna åt sig därför att de anser att de inte längre går att bedriva värdig vård och omsorg med givna resurser. Är det verkligen detta som var meningen?

Med ena handen säljer de nyliberala borgarna ut våra gemensamma egendomar och med den andra handen utvecklas intrikata kontrollsystem som för tankarna till en Orwelsk storebror. I stället för alla dessa kontrollsystem så anser Vänsterpartiet att själva grundförutsättningarna för hur vården ska bedrivas bör förändras. Vi föreslår därför att Stockholms läns landsting

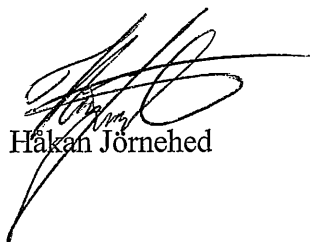
följer Kalmar kommuns exempel¹ och inför en paragraf i landstingets uppförandekod för leverantörer om att företag som har avtal med Stockholms läns landsting inte ska ha koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.

Vänsterpartiet föreslår Landstingsfullmäktige besluta

1. att införa en paragraf i landstingets uppförandekod för leverantörer om att företag som har avtal med Stockholms läns landsting inte får ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.
2. Att se över möjligheten att begränsa vinstuttag i andra vinstdrivna företag.
3. Att på sikt inte tillåta vinstdrivna företag inom hälso- och sjukvården.

Birgitta Sevefjörð

Håkan Jörnehed

Gunilla Roxby Cromvall

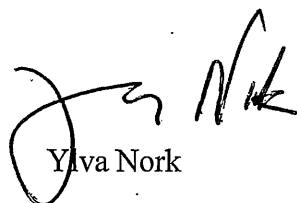

Sverre Launy

Laila Leymann

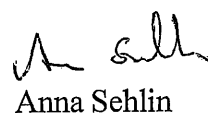

Bekir Uzunel

Ylva Nork

Thomas Magnusson

Anna Sehlin

Catarina Wahlgren

PROTOKOLLSUTDRAG

9/2012

§ 21

SAMMANTRÄDESDAG
2012-09-25

Justerat Filippa Reinfeldt (M)
 Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2012-09-26

**§ 21 Yttrande över motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl (V)
om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting**
HSN 1112-1579

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en motion av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om att stoppa riskkapitalbolag.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2012-04-25

Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)

Yrkanden

1 Ordförandens (M) förslag för M-, FP-, KD- och C-ledamöterna om bifall till förvaltningens förslag.

2 Birgitta Sevefjords (V) förslag (**bilaga 13**) för MP- och V-ledamöterna om bifall till

att bifalla motionen

att omedelbart justera beslutet.

Propositionsordning

Inför beslut ställer ordföranden proposition på yrkandena. Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar** i enlighet med ordförandens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar**

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

SAMMANTRÄDESDAG
2012-09-25

9/2012
§ 21

Reservation

Birgitta Sevefjord (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt egna förslag.

Vid protokollet

Linnea Pettersson

Rätt utdraget intygas

Linnea Pettersson

Expedieras till:
Registrator LSF
Akten

**Yttrande över motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)
om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting**

Förslag till beslut

- att* bifalla motionen
- att* omedelbart justera beslutet

Vänsterpartiet anser att LOU och LOV kan användas mer proaktivt än vad som görs i Stockholms läns landsting. Det finns ett stort behov av att komma tillrätta med de företag som dels använder sig av avancerad skatteplanering för att mjölka skattefinansierade verksamheter på pengar, dels håller på att bilda oligopol inom Stockholms hälso- och sjukvård. Men i motionssvaret får vi veta att det inte går att genomföra motionärens förslag. Det går inte att på lokal nivå komma åt frågan om utdelning av överskott, det går inte att utesluta en viss kategori av leverantörer. Den enda möjlighet som ges i motionssvaret, möjligen ironiskt, är att avstå från upphandling.

I Stockholms läns landsting drivs alltmer vård av Carema, Capio samt Aleris Proxima – det sistnämnda ett investmentföretag vars affärsidé är långsiktig god avkastning för sina aktieägare.

Den tillskapade sjukvårdsmarknaden i Stockholms läns landsting är lukrativ för vinstsyftande företag. Sedan i våras finns dessutom en politisk styrgrupp för företagande, som ska se över möjligheterna att ytterligare förbättra villkoren för dessa privata bolag. Samtidigt är problemen med hutlösa internräntor för att undgå beskattning, med vinstutdelning som främsta drivkraft och starka kopplingar till skatteparadis uppenbara. Dessa finanstransaktioner finansieras med våra skattemedel. Vänsterpartiet anser att riskkapitalbolag och investmentföretag inte har inom hälso- och sjukvården att göra.

Det är intressant att den annars så nyliberala politikens enda konkreta svar på hur man ska komma till rätta med detta är kontroll. Vi satsar

2012-09-25

miljonbelopp på att upphandla verksamheter och sedan kontrollera dem. Dessa pengar skulle göra större nytta inom vården än inom upphandlingar och intrikata kontrollsystem för att kolla att alla bolagen faktiskt gör vad som står i deras kontrakt.

I vår motion lyfter vi flera förslag och vi anser att dessa bör kunna beaktas mer seriöst än vad som görs i detta svar. Den springande punkten i svaret är att vi inte kan utesluta en viss kategori av företag. Kan vi verkligen inte det?

Det finns inte i svensk lagstiftning någon rätt för enskilda eller privata bolag att få fri tilldelning av offentliga bidrag. Varken i våra grundlagar, Europakonventionen eller inom EU-rätten finns några bestämmelser som hindrar begränsningar av vinstintressen inom den offentligt finansierade välfärden. Tvärtom finns i vår omvärld många exempel på regelreningar som ser till att skattemedel inte går till vinstsyftande bolag, till exempel i Norge, Tyskland, Nederländerna, Kanada.

Vinstbegränsning kan innebära att icke-offentlig verksamhet som huvudregel ska bedrivas av ideell stiftelse eller liknande, alternativt ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt 32 kapitel aktiebolagslagen. Alternativt någon ägarform som motsvarar dessa.

EG-direktiven, som det ofta hänvisas till, räknar upp ett antal skäl som ger upphandlaren rätt att utesluta en anbudsgivare. I såväl dessa direktiv som i LOU finns en lista med vilka krav som kan ställas. Det står inte uttryckligen någonstans att det inte får ställas krav därutöver.

För EG-rätten är det okej att ställa krav bara de kan uppfyllas av såväl inhemska som utländska leverantörer. Om kraven är tydliga och uppföljningsbara, möjliga att uppfylla för anbudsgivare från andra länder samt proportionella i relation till upphandlingens storlek så finns det inget i EG-rätten som hindrar att de uppställs.

Det borde alltså vara möjligt att ställa kriterier om vinstuttag om de tydligt anförs i annons och förfrågningsunderlag. När så inte görs frånsäger vi oss möjligheten att begränsa tveksamma skatteupplägg av våra skattemedel.

Motionen har hämtat idén från Kalmar kommun¹ om att införa en paragraf i landstingets uppförandekod att företag som har avtal med Stockholms läns landsting inte ska ha koppling till så kallade skatteparadis. Motionssvaret kommenterar inte detta, men även om det är stor skillnad på Kalmar kommun och Stockholms läns landsting vore det intressant att få en kommentar till att en kommunal nivå i Sverige trots allt redan infört detta undantag.

¹

http://www.kalmar.se/Kalmar%20kommun/Demokrati/Styrdokument/Inkop/Uppforande_kod.pdf

Handläggare:
Peter Ölund

Yttrande över motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl (V) om att stoppa riskkapitalbolag i Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en motion av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om att stoppa riskkapitalbolag. I motionen föreslår Birgitta Sevefjord m.fl. (V) att Landstingsfullmäktige beslutar att a) införa en ny skrivning om koppling till skatteparadis i landstingets uppförandekod b) se över möjligheten att begränsa vinstuttag c) på sikt inte tillåta vinstdrivna företag inom hälso- och sjukvården.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2012-04-25
Motion 2011:46 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Birgitta Sevefjord m.fl. (v) har i sin motion föreslagit Landstingsfullmäktige att besluta att införa en paragraf i landstingets uppförandekod för leverantörer om att företag som har avtal med Stockholms läns landsting "inte ska ha koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis". Hälso- och sjukvårdsnämnden har uppdraget att genom hälso- och sjukvårdsförvaltningen träffa avtal med externa och landstingsdrivna vårdgivare på ett sådant sätt att bland annat målen om mångfald och valfrihet för patienten realiseras. När landstinget köper varor och tjänster av externa parter räknas detta som upphandling. Begreppet upphandling finns definierat i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

Med offentlig upphandling avses de åtgärder som vidtas av en upphandlande myndighet i syfte att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggtreprenader. (2 kap. 13 § LOU).

Vid upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster kan den upphandlande myndigheten välja mellan att tillämpa LOU eller Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Vid upphandling har Stockholms läns landsting liksom andra upphandlande myndigheter att iakttä de gemenskapsrättsliga principerna om

- Icke-diskriminering
- Likabehandling
- Transparens
- Proportionalitet
- Ömsesidigt erkännande

I båda de aktuella upphandlingslagarna (LOU och LOV) finns utslutningsgrunder, lagbestämmelser som möjliggör för den upphandlande myndigheten att utsluta leverantörer från deltagande i upphandlingen.

Gemensamma för de bägge upphandlingslagarna är de frivilliga utslutningsgrunderna (konkurs/likvidation m.m., brott i yrkesutövningen, allvarligt fel i yrkesutövningen, brustit i att betala skatt/socialförsäkringsavgifter m.m., ej lämnat begärda uppgifter). Innebörden av att utslutningsgrunderna är frivilliga är att den upphandlande myndigheten har möjlighet men inte skyldighet att utsluta en leverantör om en eller flera av grunderna föreligger.

I LOU finns dessutom ett antal *obligatoriska utslutningsgrunder* (anbudsgivare eller företrädare för anbudsgivare är dömd för viss organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri eller penningtvätt). Innebörden av att utslutningsgrunderna är obligatoriska är att den upphandlande myndigheten är skyldig att utsluta leverantören ifråga ifall en eller flera av grunderna föreligger.

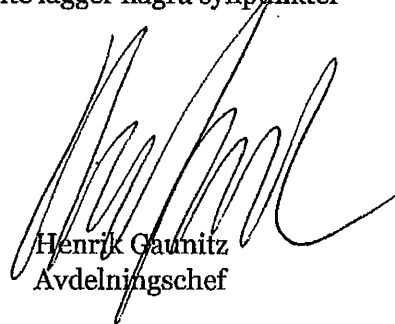
Någon utslutningsgrund avseende geografisk hemvist eller ägarbild finns inte med i uppräknningen. Det är sannolikt att ett förfrågningsunderlag som

innehöll ett förbud mot en viss geografisk hemvist eller mot en viss ägarbild i domstol skulle kunna anses strida mot en eller flera av de gemenskapsrättsliga principerna som räknades upp ovan. Om en eller flera leverantörer begärde överprövning i förvaltningsdomstol skulle då den upphandlande myndigheten sannolikt behöva göra om upphandlingen och utsluta de skrivningar som domstolen funnit strida mot de gemenskapsrättsliga principerna.

Vidare föreslår författarna till motionen att se över möjligheten att begränsa vinstuttag. Frågor om utdelning av överskott från företag och organisationer regleras i nationell lagstiftning (t.ex. aktiebolagslagen och skattelagstiftningen) och hanteras på nationell nivå. De faller därmed utanför landstingets beslutsområde.

Slutligen föreslår motionärerna att Landstingsfullmäktige beslutar att på sikt inte tillåta vinstdrivande företag inom hälso- och sjukvården. Möjligheten att i ett system där hälso- och sjukvårdstjänster upphandlas enligt LOV och LOU utsluta en viss kategori av leverantörer är ytterst osäker mot bakgrund av de gemenskapsrättsliga principer som nämndes ovan. Dock finns möjligheten att avstå från att upphandla hälso- och sjukvårdstjänster från externa leverantörer, vilket skulle kunna tillgodose motionärernas önskemål. Förvaltningen konstaterar dock att Hälso- och sjukvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar på uppdrag av Landstingsfullmäktige och i detta uppdrag ingår bland annat att verka för en större mångfald av utövare inom hälso- och sjukvården, vilket innefattar en mångfald av företagsformer hos utförarna. Att ändra detta uppdrag är en politisk fråga som förvaltningen inte lägger några synpunkter på.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Henrik Gaunitz
Avdelningschef